

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 298/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Marcelom Ružarovským, advokátom, Andreja Žarnova 11/C, Trnava, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 51/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 51/2013 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 51/2013 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **250 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 298/2023 z 18. mája 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom

rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú ústavnému súdu 3. mája 2023, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 51/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhol, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 21. októbra 2022 stal veriteľom pohľadávok, ktorých zaplatenie si žalobou na okresnom súde uplatnil pôvodný veriteľ (██████████, ██████████ pozn.). Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, uvádza, že postup okresného súdu je poznačený zbytočnými prietahmi, a to najmä vo vzťahu k podanému návrhu na zmenu žaloby zo 6. júla 2016, o ktorom okresný súd rozhodol takmer po 3 rokoch (24. júna 2019, pozn.), čo je podľa sťažovateľa absolútne neprimerane dlhá doba. Okresný súd uznesením z 30. novembra 2022 rozhodol o vstupe sťažovateľa do konania na mieste pôvodného žalobcu a od daného momentu sťažovateľovi nie je známa žiadna aktivita konajúceho súdu, ktorá by smerovala k ukončeniu súdneho sporu a vydaniu rozhodnutia vo veci samej. K právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ uvádza, že predmetom sporu je zaplatenie úrokov z omeškania a napadnuté konanie sa nevyznačuje žiadnymi osobitnými skutkovými a právnymi otázkami, ktoré by zvyšovali zložitost' veci. Strany sporu svojím správaním nebránili súdu vo veci plynule konať a rozhodnúť, keďže na každú doručенú výzvu súdu reagovali bezodkladne. Návrh pôvodného žalobcu o pripustení zmeny žaloby považuje sťažovateľ za bežný procesný úkon, ktorý by nemal negatívne podstatným spôsobom ovplyvniť celkovú dĺžku napadnutého konania. Súdny spor trvá už 10 rokov, čo sťažovateľ považuje za neprimerane dlhú dobu, ktorá sama osebe presahuje dĺžku bežného dvojinštančného konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu

3. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti č. k. Spr 326/23 z 30. mája 2023 poukázal na to, že obsahom práva na spravodlivý proces je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 6 ods. 1 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorá bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy). Predseda okresného súdu zdôraznil, že výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania, preto predseda súdu nemôže vec bez ďalšieho odňať zákonnému sudcovi. V danom prípade zákonný sudca zastáva právny názor, že mimoriadna situácia (COVID-19, pozn.) stále trvá, a preto je tu zákonná prekážka brániaca vykonaniu pojednávania.

3.1. Predseda okresného súdu ďalej doplnil, že vo veci sudcom vysloveného právneho názoru týkajúceho sa pojednávania, resp. nepojednávania, v ktorej predseda súdu požiadal o zaujatie

stanoviska Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), 27. mája 2021 a opätovne 27. augusta 2021, keďže ide o spôsob vedenia konania, do ktorého predseda súdu v zmysle zákona nie je oprávnený zasahovať, oznámením ministerstva z 12. mája 2022 v zmysle § 15 písm. a) zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) bol podaný proti zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ] disciplinárny návrh.

3.2. Okresný súd tiež poukázal aj na to, že zákonný sudca bol dlhodobo práceneschopný od 28. februára 2023 do 11. apríla 2023 a od 13. apríla 2023 do 25. mája 2023, avšak bez možnosti použitia ustanovenia § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z., keďže jeho neprítomnosť na pracovisku nepresiahla 6 týždňov, teda zatiaľ nie je možné pristúpiť k zmene zákonného sudcu prerozdelením veci, z dôvodu absencie zákonného dôvodu na zmenu zákonného sudcu. Konanie je toho času prerušené uznesením z 25. februára 2022, právoplatným 19. marca 2022 z dôvodu konkurzu. Na záver svojho vyjadrenia okresný súd uviedol, že sťažovateľom uplatnenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia považuje za neprimeranú a súhlasí, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

II.2. Replika sťažovateľa

4. Sťažovateľ vo svojej replike z 13. júna 2023 zotrval na skutočnostiach uvedených v podanej ústavnej sťažnosti, ktorú považuje za dôvodnú v celom rozsahu. Okresný súd podľa sťažovateľa neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by ho zbavovali zodpovednosti za spôsobené zbytočné priesťahy. Vyjadril sa k ústavou zaručenému právu na zákonného sudcu, pričom toto právo nebolo zo strany sťažovateľa vôbec namietané. Sťažovateľovi tiež nie je zjavné, čo má okresný súd na mysli tým, že „mimoriadna situácia stále trvá“, a preto je tu zákonná prekážka brániaca vykonaniu pojednávania. Pokiaľ ide o situáciu súvisiacu s pandémiou COVID-19, tento argument je nesprávny, pretože v súčasnej dobe (resp. už od konca roku 2021) nie sú zavedené žiadne opatrenia, ktoré by všeobecným súdom bránili vo veci nariadiť pojednávanie či konať vo veci plynulo a bez priesťahov. Obdobne tak sťažovateľ nevidí žiadny súvis podanie disciplinárneho návrhu voči zákonnému sudcovi a podanou ústavnou sťažnosťou. Pokiaľ však sudca [REDAKOVANÉ] postupoval vo veci nesprávnym a nezákonným spôsobom, potom nemožno spôsobené priesťahy súdu ospravedlňovať. Spôsobené zbytočné priesťahy nie je možné ospravedlňovať ani častou práceneschopnosťou zákonného sudcu v obdobiach, ktoré sú uvádzané vo vyjadrení okresného súdu.

4.1. Podľa názoru sťažovateľa v súčasnosti nie je daný ani dôvod na to, aby bolo napadnuté konanie ďalej prerušené. Okresný súd už uznesením z 30. novembra 2022 rozhodol tak, že namiesto žalobcu [REDAKOVANÉ], pripustil do konania sťažovateľa [REDAKOVANÉ]. Súčasne pripustil zmenu na strane intervenienta na strane žalovanej v 1. rade. Proti tomuto uzneseniu síce podal intervenient na strane žalovanej v 1. rade sťažnosť, avšak okresný súd oznámením z 8. februára 2023 oznámil sťažovateľovi, že o tejto sťažnosti konať nebude, pretože bola podaná neoprávnenou osobou. Z toho dôvodu uznesenie o zmene subjektov nadobudlo právoplatnosť 30. novembra 2022. Od tejto doby už uplynula doba 7 mesiacov, pričom nie je dôvod na to, aby bolo konanie naďalej prerušené. Pohľadávka uplatnená v tomto konaní spadala do konkurzu v dôsledku vyhláseného konkurzu na majetok [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. V okamihu, keď konkurzu prestala podliehať, mal podľa názoru sťažovateľa súd pokračovať v konaní. Bez povšimnutia nemôže zostať tiež skutočnosť, že žaloba bola podaná na súde v roku 2012, teda pred viac ako 10 rokmi. K tejto

skutočnosti sa okresný súd nijako nevyjadril a neuviedol ani dôvody, prečo po takú dlhú dobu súd nedokázal vo veci rozhodnúť. Vo vzťahu k uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu okresný súd uviedol, že ho považuje za neprimerané, ale bez akéhokoľvek zdôvodnenia. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že výšku požadovaného finančného zadosťučinenia je potrebné považovať za primeranú už len s poukazom na to, že samotné súdne konanie trvá viac ako 10 rokov a dosiaľ nie je meritórne prejednané súdom prvej inštancie, ako aj na to, že predmetom konania je vysoká peňažná suma, ktorej priznanie môže mať zásadný vplyv na súkromný a rodinný život sťažovateľa. Táto suma v podstatnej časti predstavuje úroky z omeškania, teda predmetom konania je v podstatnej časti „sankcia“ za nesplnenie povinnosti uhradiť pohľadávku včas.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Predmetnom posúdenia ústavným súdom bol v danom prípade postup krajského súdu v napadnutom konaní z hľadiska existencie a príčin vzniku zbytočných prietáhov, a teda či jeho postupom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a s judikatúrou ESLP (rozsudok ESLP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, m. m. II. ÚS 32/02, III. ÚS 241/2017, IV. ÚS 187/07).

10. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva tiež to, že v prípade extrémnych prietáhov (za čo možno považovať aj vec sťažovateľa) už uvedené faktory strácajú význam, pretože ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, ktorá už predstavuje podstatnú časť ľudského života. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ a že dĺžka konania v trvaní 10 rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a už sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017, II. ÚS 17/2019, I. ÚS 253/2021).

11. Ústavný súd na tomto mieste považuje za dôležité vysporiadať sa so skutočnosťou, že na strane sťažovateľa došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho subjektu konania na strane žalobcu, a to na základe singulárnej sukcesie (bod 2 odôvodnenia tohto nálezu). Podľa ústavného súdu je v prípade univerzálnej, ako aj singulárnej sukcesie potrebné osobitne prihliadať na skutočnosť, že obe vo svojej podstate znamenajú právne nástupníctvo, a teda zmenu v osobe subjektu určitého hmotnoprávneho a prípadne aj procesnoprávneho vzťahu, pričom momentom účinnosti sukcesie v existujúcom právnom vzťahu začne vystupovať subjekt nový. Rozdielny je len rozsah práv a povinností, pretože kým singulárna sukcesia znamená nadobudnutie jednotlivého práva (povinnosti) alebo viacerých práv (povinností) presne vymedzených, univerzálna sukcesia znamená nadobudnutie všetkých práv (povinností), a teda aj hmotnoprávnych aj procesnoprávnych, a to priamo zo zákona. V prípade sukcesie singulárnej sa však na zmenu procesnoprávneho vzťahu vyvolanú zmenou hmotnoprávneho vzťahu vyžaduje rozhodnutie orgánu verejnej moci, napríklad súdu podľa § 80 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), čo je práve prípad sťažovateľa. Výsledkom oboch postupov je ale vždy zmena v osobe pôvodného subjektu (právneho predchodcu). Zmena subjektu konania na základe právnej skutočnosti (univerzálna sukcesia) a na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci (singulárna sukcesia) nemôže spôsobovať priznanie zásadne rozdielneho obsahu alebo rozsahu práv týchto právnych nástupcov, pretože striktné vnímanie spôsobu právneho nástupníctva by viedlo k prílišnému právnomu formalizmu, a to za súčasného opomenutia esenciálnej skutočnosti, že vstupom subjektov do existujúceho konania nevzniká nový procesnoprávny vzťah, ale „nové subjekty“ sú právnymi nástupcami pôvodných subjektov konania, pokračujú v konaní s rovnakým predmetom a v konaní pred orgánom verejnej moci sa naďalej domáhajú svojich práv alebo určenia povinností.

12. Okrem právnych účinkov singulárnej sukcesie judikovaných ústavným súdom (m. m. I. ÚS 52/01, IV. ÚS 222/03, II. ÚS 373/06, III. ÚS 182/2011, III. ÚS 193/2013, II. ÚS 459/2015) je potrebné zdôrazniť, že vstupom do konania na miesto žalobcu alebo žalovaného nedochádza k pristúpeniu do konania (§ 79 CSP) ani k intervencii (§ 81 a nasl. CSP), ale dochádza k absolútnemu nahradeniu pôvodného subjektu konania novým subjektom, ktorý vstupuje aj do jeho práv a povinností, čo možno vyvodiť z textácie právnej úpravy, a to „Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná“, pričom ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu do konania (§ 80 ods. 1 a ods. 3 CSP), a teda si je vedomý aj existujúcich „výhod a nedostatkov“ prebiehajúceho konania. Okresný súd uznesením č. k. 4 Cb 51/2013-777 z 30. novembra 2022 rozhodol o vstupe sťažovateľa do konania na strane pôvodného žalobcu. Na podklade uvedeného

ústavný súd uzatvára, že sťažovateľ je oprávnený namietat' postup okresného súdu a porušenie svojich práv od začiatku napadnutého konania.

13. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti i zo zapožičaného spisového materiálu zistil, že v postupe okresného súdu možno konštatovať viaceré obdobia absolútnej nečinnosti, ktoré napokon okresný súd vo svojom vyjadrení ani nerozporoval. Súdny spor o zaplatenie peňažnej pohľadávky vedený súdom prvej inštancie po dobu 10 rokov nemožno ničím ospravedlniť. Preto ústavný súd nepovažuje za nevyhnutné uvádzať jednotlivé obdobia nečinnosti. Za zmienku však stojí, že okresný súd uznesením č. k. 4 Cb 51/2013-705 z 25. februára 2022, právoplatným 19. marca 2022, rozhodol o prerušení konania z dôvodu konkurzu na strane žalobcu, ktoré trvá dosiaľ. Neefektívnosť v postupe okresného súdu je teda zreteľná aj po vstupe sťažovateľa do konania na mieste pôvodného žalobcu (obchodná spoločnosť v konkurze, pozn.), teda od 30. novembra 2022, pretože konajúci súd mohol/mal zároveň rozhodnúť o pokračovaní v napadnutom konaní, keďže odpadla prekážka, pre ktorú bolo konanie prerušené (§ 165 CSP).

14. Ústavnému súdu je tiež z jeho rozhodovacej činnosti známe, že prejednávaná ústavná sťažnosť na prietahy v konaní nie je v predmetnom súdnom oddelení okresného súdu 4 Cb ojedinelá. Ústavný súd už vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov iných sťažovateľov postupom okresného súdu (rovnakého súdneho oddelenia, resp. zákonného sudcu) napr. v nálezoch č. k. II. ÚS 3/2022 z 27. apríla 2022, IV. ÚS 193/2022 z 26. mája 2022 a I. ÚS 283/2022 z 3. novembra 2022. V ostatnom citovanom náleze (v bode 13) sa obsírne zaoberal aj právnym názorom zákonného sudcu o existencii zákonnej prekážky znemožňujúcej konanie pojednávania. Uviedol, že subjektívny názor zákonného sudcu o nemožnosti realizovať pojednávania pre pretrvávajúcu prekážku podľa § 3 ods.1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (v spojení so znením vyhlásky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov) a na to nadväzujúci postup okresného súdu spočívajúci v opakovanom zrušení termínov riadne nariadených pojednávania nie je možné akceptovať. Ústavný súd nezistil žiadnu objektívnu prekážku, ktorá by bránila riadnemu ústnemu prejednaniu sporu sťažovateľa, a to minimálne od skončenia obdobia prísnych protipandemických opatrení, teda od 22. februára 2022 (zrušenie vyhláseného núdzového stavu uznesením vlády Slovenskej republiky č. 695 z 24. novembra 2021, pozn.).

15. Ústavný súd s ohľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania s absenciou rozhodnutia veci čo i len súdom prvej inštancie, bez potreby podrobnejších analýz uzatvára, že v prípade sťažovateľa nepochybne došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

16. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 181 ods. 1 písm. g) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších

predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava. S ohľadom na uvedené, ako aj na to, že napadnuté konanie je stále prerušené z dôvodu, ktorý už netrvá, bolo Okresnému súdu Trnava podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Prietahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prietahom (ústavným príkazom konať), ale už raz vzniknutý prietah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

19. Z dôvodu právneho nástupníctva sťažovateľa (bod 2 tohto nálezu, pozn.) a v spojení s fundamentálnou vlastnosťou základných práv, ktoré sa svojím obsahom viažu na konkrétny subjekt (čl. 12 ústavy), sa dostatočne odôvodňuje záver, že intenzita zásahu do namietaných práv a slobôd nemôže byť u právnych nástupcov – *in abstracto* identická s rozsahom porušenia práv a slobôd subjektov, ktorí sú účastníkmi rozporovaného konania od jeho úplného začiatku. Vzhľadom na už konštatovanú nečinnosť okresného súdu, právne následky singulárnej sukcesie (body 11 a 12 tohto nálezu, pozn.) a rozsah porušenia namietaných práv sťažovateľa, ktorý sa subjektom napadnutého konania stal až 30. novembra 2022 (čo nie je ani 6 mesiacov ku dňu podaniu ústavnej sťažnosti, pozn.), ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 250 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 442,38 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Pri vyčíslení náhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023

(príprava a prevzatie veci, podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote 2 x 208,67 eur plus režijný paušál 2 x 12,52 eur. Repliku sťažovateľa z 13. júna 2023 ústavný súd vzhľadom na jej obsah nevyhodnotil ako podanie relevantné pre jeho rozhodnutie, odmenu za ňu advokátovi nepriznal a ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu). Trovy konania tak predstavujú sumu 442,38 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Okresný súd Trnava povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu